

Bijlage Samenvatting van Klimaatakkoord, per tafel 28 juni 2019

Elektriciteit

Deze tafel had de hoogste doelstelling en zal die naar verwachting halen. We maken een eind aan het gebruik van steenkolen en realiseren groei van zonne- en windenergie naar 75 procent van de elektriciteit. Hiermee is elektrificatie ook voor andere sectoren een extra 'schone' oplossing.

Er komen subsidievrije windparken op zee (49 TWh). Deze groei van wind op zee was al gepland. Er gaat 200 miljoen per jaar naar het stimuleren van hernieuwbare energie op land door het inzetten van de SDE+ tot en met 2025. Dit levert 35 TWh op. De toekomst van de salderingsregeling is geregeld. Hiermee komt kleinschalige zonne-energie op ongeveer 10 TWh. De CO₂ van het restgas van Tata kan met subsidie ondergronds opgeslagen worden. Dit valt niet onder het industrieplafond voor CO₂-opslag (7,3 Mton).

Jaarlijkse monitoring in de Klimaat- en Energieverkenning (KEV) is van belang, want veel afspraken zijn krap gemaakt. Ook moet er goed worden bijgehouden wat de plannen doen met de leveringszekerheid en de ontwikkeling van flexibele opties die nodig zijn om het elektriciteitsnet stabiel te houden. Er is ook innovatiebudget gereserveerd om deze opties te stimuleren. Er zijn stevige afspraken gemaakt over participatie van lokale burgers in duurzame energieprojecten. Daarbij wordt met een 'participatiewaaiër' gewerkt, van inspraak in formele procedures via coöperatieve deelname tot financiële participatie.

Met gedragscodes voor alle vormen van grootschalige duurzame energie draagt de duurzame energiesector bij aan participatie, draagvlak, goede ruimtelijke inpassing en het meeprofiteren door de omgeving.

Gebouwde omgeving

De doelstelling voor de Gebouwde Omgeving (3,4 Mton) wordt, na de laatste aanpassingen op het deelakkoord van de gebouwde omgeving, volgens de berekeningen gehaald. De spil van de verduurzaming wordt gevormd door de wijkgerichte aanpak, die vanaf 2021 vorm zal krijgen in plannen. Dit zal tot grootschalige energierenovaties leiden via een geleidelijke opbouw van de capaciteit tot 200.000 woningen in 2030. In de eerste fase ligt de prioriteit bij de verduurzaming van met name huurwoningen in het bezit van woningcorporaties. Zo wordt ervaring opgedaan en wordt een pad naar kostenreductie ingezet.

Verduurzaming gaat lonen en bewoners zijn gemiddeld niet duurder uit, dankzij subsidies en belastingverschuivingen. Er komt jaarlijks ruim een half miljard euro beschikbaar om bewoners te helpen met verduurzamen: 100 miljoen ISDE; 100 miljoen korting Verhuurderheffing corporaties; 50 miljoen Energie Investeringsaftrek verhuurders (t/m 2022); 100 miljoen t/m 2021 en 70 miljoen vanaf 2022 wijkgerichte aanpak; 135 miljoen SDE++ warmte & groen gas; 50 – 80 miljoen Warmtefonds.

De financiële 'backing' van de verduurzaming wordt gevormd door een verschuiving in de energiebelasting van elektriciteit naar aardgas (+4 cent, daarna t/m 2027 +1 cent per m³ op aardgas; -0,5 cent per kWh op elektriciteit tot 2030; 65 euro belastingvermindering; vermindering van de Opslag Duurzame Energie (ODE) door gedeeltelijke verschuiving naar het bedrijfsleven). Met deze combinatie van belastingverschuivingen en subsidies wordt duurzame warmte sneller rendabel.

Voor de gemeenten ligt er de uitdaging om de wijkgerichte aanpak in uitvoering te brengen. Er is een grote groei voorzien van warmtenetten. Rond de marktordening, tariefregulering en verduurzaming van warmtenetten is nog meer duidelijkheid nodig, onder andere in de verdere uitvoeringsagenda en in een aantal wetsaanpassingen

Naast deze hoofdlijnen zijn er veel acties opgenomen in de uitvoeringsagenda zoals het introduceren van een energiestandaard (kWh/m²) voor alle bestaande woningen, het ontwikkelen van verschillende ontzorgingsconcepten en arrangementen voor zowel de huur- als de koopsector en het harmoniseren van de toegankelijkheid en inhoud van informatie via een digitaal platform.

Voor de utiliteitsbouw en maatschappelijk vastgoed zijn nadere afspraken gemaakt zodat ook die sectoren gelijke tred houden met de verduurzamingsdoelstellingen voor 2030 en 2050. Tot slot zal sterk worden ingezet op een brede inzetbaarheid van duurzame warmtebronnen en - dragers waardoor het gebruik van aardgas de komende decennia geleidelijk nagenoeg zal stoppen.

Industrie

De industrie heeft een doelstelling van 14,3 Mton. Met de invoering van een CO₂-heffing zal deze naar alle waarschijnlijkheid worden gehaald. Er wordt gekozen voor een heffing in de marge. Als bedrijven meer uitstoten dan volgens het reductiepad zou moeten, krijgen ze een heffing. Deze start bij 30 euro per ton in 2021 en loopt op naar 125 - 150 euro in 2030. De eventuele opbrengst wordt teruggesluisd. Dit systeem is effectiever dan de eerder voorgestelde bonus/malus-regeling, waarin bedrijven zelf CO₂-reductieplannen moesten maken. Bedrijven zullen in hun businesscase rekening gaan houden met de CO₂-heffing. Hierdoor worden verduurzamingsplannen sneller rendabel.

Verder is het belangrijk om aandacht te blijven houden voor de koppeling tussen de industrietafel en de elektriciteitstafel. Elektrificatie van warmteprocessen en duurzame elektriciteit zijn nauw met elkaar verbonden. Elektrificatie leidt volgens PBL onderzoek tot extra elektriciteitsvraag van 7 tot 12 TWh. Zonder maatregelen kan dat leiden tot 1,5 mton extra uitstoot van de elektriciteitssector.

Mobiliteit

De groei van elektrisch vervoer wordt fors vertraagd. De doelstelling van nieuwverkoop van elektrische auto's is opgeschoven van 100% via 65% naar 32% in 2030. Daarmee wordt de afspraak in het Regeerakkoord losgelaten dat uiterlijk in 2030 alle nieuwe auto's emissieloos zijn. (*Regeerakkoord 2017: "Het streven is dat uiterlijk in 2030 alle nieuwe auto's emissieloos zijn. Uitfasering van de fiscale stimulering van emissieloze auto's wordt in lijn gebracht met deze ambitie."*)

Hierdoor lopen we kansen mis, want de elektrische auto is volgens het PBL een kosteneffectieve klimaatoplossing. Bovendien zorgen elektrische auto's voor schonere lucht. Daarnaast kunnen elektrische auto's tijdelijke overschotten van wind- en zonne-energie opslaan en daarmee het net stabiel houden.

Over het algemeen geldt dat elektrisch rijden nog tot 2025 wordt gestimuleerd, daarna niet meer. De volgende veranderingen staan in het Klimaatakkoord:

- Bijtelling voor elektrische leaseauto's gaat naar 8% in 2020, en dan stapsgewijs omhoog tot 17% in 2025. Het maximumbedrag voor dure auto's gaat naar beneden naar €45.000 in 2020 en €40.000 in 2021.

- De vrijstelling van de motorrijtuigenbelasting (MRB) voor elektrische auto's blijft tot 2025. In 2025 wordt de MRB 25%;
- De voorgenomen BPM-verhoging voor fossiele auto's gaat niet door.
- De BPM-vrijstelling voor elektrische auto's vervalt in 2025.
- Er komen geen innovatietoelagen.
- De hoogte van de eerder genoemde aanschafsubsidie is onzeker. Er komt geen subsidie voor dure auto's.
- De eerder genoemde accijnsverhoging op benzine van 1 cent gaat niet door. De dieselaccijns gaat in 2021 met 1 cent omhoog; in 2023 met nog 1 cent.

Positief voor elektrisch rijden is:

- Er is €100 miljoen cumulatief beschikbaar in de periode 2021- 2024 voor het stimuleren van tweedehands elektrische auto's. Er wordt inzicht geboden in de prestatie van batterijen.
- Voor innovatieve waterstof- en zonnecelauto's geldt het maximum aanschafbedrag voor de bijtelling nog niet, tot 2024.

Het onderwerp rekeningrijden is weer politiek bespreekbaar. Dit systeem kan prikkels geven om milieuwinst te boeken en files tegen te gaan. De variant die varieert op basis van emissie, tijd en plaats is zinvol. De genoemde variant om alleen elektrische auto's per kilometer te belasten, zou emissievrije kilometers ontmoedigen en fossiele kilometers niet.

Er is ambitie voor 8 miljard zakelijke autokilometers per jaar minder in 2030, door nader uit te werken beleid ter stimulering van fiets en OV.